

PASIENT- OG BRUKERROLLEN

En ny og styrket rolle

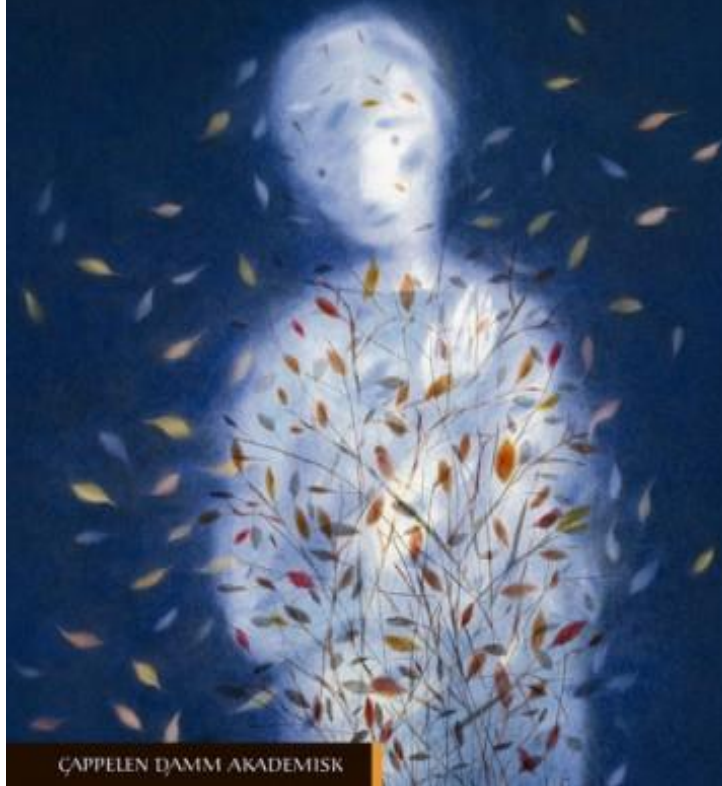
V/ Kari Os Eskeland

Disposisjon

- Litt om meg selv
- Litt om alle "nye" krav til kommunehelsetjenesten
- Litt om kravene til spesialisthelsetjenesten
- Litt om samhandlingsreformen
- Litt om pasient- og brukerrettighetsloven
- Litt om min erfaring som pasient og bruker
- Hva videre?

Kari Os Eskeland

Alderspsykiatri og omsorgsarbeid

CAPELEN DAMM AKADEMISK

Litt om alle ”nye” krav til kommunehelsetjenesten

- Stadig økende krav til kompetanse, og større krav til kompetanse enn utdanningsløpene legger opp til
- Økende krav til omstilling og dokumentasjon
- Økende krav til tjenestetilbudet
- Økende kontroll og kvalitetssikring
- Økende krav fra pasienter og pårørende
- Økende behov for samhandlingskompetanse

LITT OM KRAVENE TIL SPESIALISTHELSETJENESTEN

Tilsvarende krav til omstilling og kompetanseheving i forhold til samhandling og brukermedvirkning som kommunehelsetjenesten har.

I tillegg har spesialisthelsetjenesten krav på seg til å undervise og veilede kommunene

LITT OM SAMHANDLINGSREFORMEN

Helsevesenet skal drive faglig forsvarlig!

Ivaretas fagligheten? Eller er økonomien styrende?

Ivaretas de ansatte?

Ivaretas brukerne?

Ivaretas de pårørende?

Spesialisthelsetjenesten har plikt til å bistå med kompetanseheving og veiledning til kommunene.

Fungerer dette?

BRUKERMEDVIRKNING

I 1961 var pasienten på sykehuset "2-senga på 203"

Som fysioterapeut noen år senere gikk jeg ofte "etter-visitt" for å trøste pasienter som var blitt krenket av arrogante overleger

Gradvis økende syn på medbestemmelse, men først i 1999 kom pasient- og brukerrettighetsloven

BRUKERMEDVIRKNING

Medbestemmelse over eget helse- og omsorgstilbud er en DEMOKRATISK rettighet som gir ulike nivåer av påvirkningsmuligheter:

Litt om pasient- og brukerrettighetsloven fra 1999

Pasient- og brukerrollen er blitt betydelig styrket ved lovverket fra 1999

Loven skal sikre befolkningen lik tilgang på helsehjelp av god kvalitet ved å gi pasienter rettigheter overfor helsetjenesten.

Litt om pasient- og brukerrettighetsloven fra 1999

Kapittel 3 i denne loven sier at pasient og bruker har rett til medvirkning og informasjon ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester.

Litt om pasient- og brukerrettighetsloven fra 1999

Pasienten har rett til MEDVIRKNING ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester

Har pendelen svinget for langt over? Det er ingen som ønsker for stort ansvar for egen behandling

Litt om pasient- og brukerrettighetsloven fra 1999

Det er formkrav til hvordan informasjonen til
pasienten og de pårørende skal gis

Informasjonen som er gitt skal nedtegnes i
pasientens journal

MIN EGEN ERFARING som pårørende

Syke familiemedlemmer (Ø/A + R)

Hjemmedød

Min far i 1978, min mor i 1983

Min ektefelle i 2015

Hjemmedød- ikke for amatørhjelpere!

Kronikk publisert i Aftenposten 11. mai 2016

MIN EGEN ERFARING som pasient

Legepasienter får særbehandling på godt og
vondt

MIN EGEN ERFARING som helsearbeider

Jeg hadde store kvaler rundt bruk av tvang
overfor personer med demenssykdom

En stor lettelse da kapittel 4A i pasient- og
brukerrettighetsloven kom (i 2009), og der det
ble stilt krav til vurdering av
samtykkekompetanse, og formkrav til vedtak
ved tvangsbruk

Hva videre?

MENNESKER HAR BEHOV FOR

Trygghet

Forutsigbarhet

Respektfull, likeverdig og rettferdig behandling

Kontroll over egen situasjon

Faglig forsvarlig behandling ved sykdom

Omsorgen må være gjennomsyret av forståelsen
for disse behovene – er det slik?

Hva videre?

Departementet har de siste årene kommet med stadig nye krav i form av påbud, retningslinjer og fyndord ("verdighetsgaranti" for eksempel)

Jeg er imponert over kommunehelsetjenesten. Den har fått stadige utfordringer, og må nå klare oppgaver som helt klart var sykehusoppgaver for bare få år siden

Hva videre?

Endringsviljen har vært stor. (Men på bekostning av tilpasning til NPM? Forsvinner fagligheten i telling, måling og fremmedgjørende ordbruk?)

Det er blitt et kompetanseunderskudd på mange områder. Viktigst er dette naturligvis i forhold til det rent helsefaglige. Men det er behov for kompetanse også når det gjelder kommunikasjon, pasientrettigheter og samhandling

Hva videre?

Behov for generell kompetanseheving, særlig i forhold til de gamle og skrøpelige – de som tross alt er hovedmålgruppen

Behov for styrket brukerkompetanse og samhandlingskompetanse i utdanningsløpene til forskjellig typer medarbeidere i helsevesenet

Behov for mer systematisk veiledning

Hva videre?

- Respektfullt samarbeid med brukerne vil gi økt forståelse og kunnskap, og dermed bedre omsorg
- Samhandling krever tid, rom, kompetanse og økonomiske ressurser – gode handlingsplaner og økonomiske insentiver må til
- Pasienter og pårørende har ofte nok med sin egen "krise" - kan ikke alltid være pådrivere for endring

Hva videre?

TAKK til lovverket, KS og pasientorganisasjoner som er medspillere for å skape en bedre omsorg

På individnivå er pasienter og pårørende pådrivere

Men hovedinnsatsen for forbedring må alle medarbeiderne i helsevesenet gjøre selv!